

**POSTERSKO IZLAGANJE NA 14. SEMINARU »ARHIVI,
KNJIŽNICE, MUZEJI: MOGUĆNOSTI SURADNJE U
OKRUŽENJU GLOBALNE INFORMACIJSKE
INFRASTRUKTURE«
– BOGOSLOVSKA SMOTRA:
KOMUNIKACIJSKI MEDIJ HRVATSKE TEOLOŠKE MISLI
KROZ JEDNO STOLJEĆE (1910. – 2010.)
Poreč, 17. – 19. studenoga 2010.**

Vlatka BOŽIČEVIĆ

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Vlaška 38, p.p. 432, 10 001 Zagreb
vbozicev@kbf.hr

Četrnaesti seminar *Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnost suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture. Izgradnja informacijskog krajolika* održan je u Poreču od 17. do 19. studenoga 2010. godine u organizaciji Hrvatskoga knjižničarskog društva kao glavnog organizatora te Hrvatskoga arhivističkog društva i Hrvatskoga muzejskog društva.

Svrha seminara bila je okupiti stručnjake iz područja arhivistike, knjižničarstva i muzeologije radi razmijene ideja, znanja i iskustva koja se tiču automatizirane obrade i korištenja građe u arhivima, knjižnicama i muzejima te utvrđenja područja i razine suradnje u stvaranju i pristupu informacijama. Prof. dr. sc. Mirna Willer srdačno je pozdravila sve sudionike i otvorila trodnevni seminar koji je sadržavao dvadeset predavanja, osam radionica te četrnaest posterskih prezentacija.

Katolički bogoslovni fakultet također je bio sudionik seminara prezentacijom postera s temom: *Bogoslovska smotra: komunikacijski medij hrvatske teološke misli kroz jedno stoljeće (1910. – 2010.)*, koji je usmeno pohvaljen kao najbolji uradak. Poster je osmislila i prezentirala Vlatka Božičević, knjižničarka Knjižnice Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Sudionici seminara

iskazali su neočekivano velik interes za poster, odnosno za cjelokupnu povijest *Bogoslovske smotre*, napore njezina digitaliziranog sadržaja.

Postersko izlaganje, osim uvoda i zaključka, prikazuje povijesni hod časopisa *Bogoslovska smotra* od njezinih početaka do danas, digitalizaciju cjelokupne *Bogoslovske smotre* te dostupnost cjelokupnog sadržaja na Hrčku, Portalu hrvatskih znanstvenih časopisa, čime je učinjen vrlo značajan korak u komunikaciji *Bogoslovske smotre*. S jedne strane omogućena je bolja zaštita cjelokupnog sadržaja časopisa, a s druge strane stvorene su mogućnosti za njegovu širu dostupnost, intenzivnije interdisciplinarnе pristupe i neposredniju znanstvenu komunikaciju.

Danas se o razvoju suvremene hrvatske teološke znanosti ne može govoriti bez *Bogoslovske smotre* kao glavnoga i gotovo jedinoga hrvatskog stručnog teološkog časopisa koji je suvremenim hrvatskim teolozima bio glavno sredstvo komunikacije teoloških saznanja.¹ Rijetko se koji časopis ističe svojom tradicijom kao ovaj u kojem se zrcali blago hrvatske teološke misli.

U prvom razdoblju (1910. – 1919.) profesori Bogoslovskog fakulteta izrađuju potpun program za časopis teološkoga i filozofskoga pravca, a na suradnju pozivaju i kolege s ostalih biskupijskih bogoslovskih učilišta u Hrvatskoj kako bi zajedničkim radom pokrenuli željenu reviju.² Unatoč svim naporima, izdavanje časopisa tada nije ostvareno. Deset godina kasnije, 1908. godine, profesorski zbor Fakulteta nanovo pokreće to neriješeno pitanje i izrađuje detaljnu osnovu rada. Budući da Fakultet ni tada nije uspio započeti izdavati časopis, odlučio je dr. Josip Pazman, koji je tada zajedno s dr. Edgarom J. Leopoldom bio urednik *Katoličkoga lista*, da po izrađenoj osnovi počne izdavati *Bogoslovsku smotru* kao *Prilog Katoličkoga lista*. *Bogoslovska smotra* je kao *Prilog Katoličkoga lista* izlazila dvije godine (1910. – 1912.).³ Časopis je imao znanstven i praktično-informativan karakter, a donosio je četiri broja godišnje. *Bogoslovska smotra* izlazila je kontinuirano do 1919. godine. U razdoblju od 1920. do 1922. godine dolazi do prvog prekida izdavanja časopisa, ponajprije zbog financijskih poteškoća uzrokovanih tadašnjim političkim prilikama.

Za drugo razdoblje (1923. – 1944.) izdavanja *Bogoslovske smotre* važno je osnivanje bogoslovskog društva Hrvatska bogoslovska akademija, koja je za cilj imala gajiti bogoslovsku znanost i sve pomoćne struke. Već se 1923. godine

¹ Usp. Adalbert REBIĆ, Sedamdeset godina i pedeset godišta *Bogoslovske smotre*, u: *Bogoslovska smotra*, 50 (1980.) 1, 7.

² Usp. Fran BARAC, U dvadeset i peto godišće..., u: *Bogoslovska smotra*, 25 (1937.) 1, 1.

³ *Bogoslovska smotra* izlazila je kao *Prilog Katoličkoga lista* bez odgovornosti profesorskog zbora Bogoslovskog fakulteta i bez povećanja pretplate *Katoličkoga lista*, koja je tada iznosila 10 kruna.

pristupilo k ponovnom izdavanju *Bogoslovske smotre* kao izdanja Hrvatske bogoslovske akademije, uz oznaku godišta XI. Za urednika je izabran prof. dr. Stjepan Bakšić, a potom prof. dr. Andrija Živković. Od 1939. godine časopis uređuju dr. Janko Oberški i dr. Đuro Gračanin i dinamika izlaženja časopisa povećava se na šest brojeva godišnje.⁴ Časopis je bio instrument teološkog komuniciranja ne samo na domaćoj nego i na međunarodnoj razini, služeći kao most između teološke misli Hrvata i teološke misli u Europi. Od godine 1923. pa sve do 1944. *Bogoslovska smotra* izlazila je zahvaljujući trudu i financiranju Hrvatske bogoslovske akademije.

U trećem razdoblju (1963. – 1977.) nastupila je najdublja kriza u izdavanju *Bogoslovske smotre*. Od 1945. do 1962. godine časopis *Bogoslovska smotra* ne izlazi. Razlozi krize skrivaju se u načinu odnosa koju je novonastala državna vlast (1945. godine) imala prema Hrvatskoj bogoslovskoj akademiji, kojoj je izdala dopuštenje za rad, ali ne i izdavanje *Bogoslovske smotre*. Proforski zbor Katoličkoga bogoslovnog fakulteta nije mirno primao činjenicu ne izdavanja *Bogoslovske smotre*. U nemogućnosti izdati časopis, Fakultet je raspravljao o izdavanju povremenog zbornika teoloških radova. Kako ni ova nastojanja nisu ostvarena, godine 1962. odlučeno je da se za pomoć zamoli Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda. Već 1963. godine uspostavljena je suradnja pri čemu je Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda preuzelo financijsku brigu oko izdavanja časopisa. *Bogoslovska smotra* je prve tri godine izlazila dva puta godišnje, a od godine 1966. izlazi četiri puta godišnje. Značajno je da se te iste godine počinju objavljivati vrlo vrijedni radovi Teološko-pastoralnog tjedna za svećenike kao tematski brojevi (zbornici). Sadržajno je časopis pratio i znanstveno tumačio dokumente Drugoga vatikanskog koncila. Urednici su se izmjenjivali redom: dr. Đuro Gračanin, dr. Jordan Kuničić te dr. Adalbert Rebić⁵. Godine 1977. Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda priopćava Fakultetu da više ne može biti nakladnikom *Bogoslovske smotre* i vraća rukopise za 1977. godinu br. 4. Razlozi otkazivanja nakladništva bili su isključivo financijske naravi.

U četvrtom razdoblju (1978. – 2010.) Katolički bogoslovni fakultet našao se pred zadatkom naći novog nakladnika ili da sam organizira financiranje i administraciju za daljnje izdavanje *Bogoslovske smotre*. Budući da Fakultet, zbog isključenja iz Zagrebačkoga sveučilišta, nije bio u mogućnosti sam osigu-

⁴ Samo je u dvije godine 1939. i 1940. bio toliki opseg časopisa. U pravilu je časopis izlazio tromjesečno, tj. četiri broja godišnje.

⁵ Dr. Adalbert Rebić uređivao je *Bogoslovsku smotru* u dosad najduljem vremenskom razdoblju (1978. – 1994.)

rati financijska sredstva za izdavanje časopisa, Fakultetsko vijeće je na svojoj sjednici 1978. godine zaključilo da će zamoliti Centar za koncilski istraživanja, dokumentaciju i informacije Kršćanska sadašnjost da preuzme nakladništvo i financiranje izdavanja *Bogoslovske smotre*. Na zamolbu je stigao pozitivan odgovor pa od ožujka 1978. godine Kršćanska sadašnjost postaje nakladnikom *Bogoslovske smotre*. Tako je ostalo sve do danas. Vrijeme nakon Drugoga vatikanskog koncila (1962. – 1965.) za *Bogoslovsku smotru* predstavlja razdoblje njezina najplodnijeg rasta i razvoja. Godine 1980. časopis *Bogoslovska smotra* bilježi pedeseto godišnje izlaženja. Za prigodu proslave toga jubileja objavljena je prva i cjelovita bibliografija *Bogoslovske smotre (1910. – 1980.)*. Bio je to dragocjen i vrijedan pothvat, a sa sličnim se naporima nastavilo i dalje. Proslava stote obljetnice od pojavljivanja časopisa bila je popraćena s nekoliko događanja: digitalizirani su svi brojevi *Bogoslovske smotre*, V. Dies Theologicus bio je posvećen *Bogoslovskoj smotri* pod nazivom »*Bogoslovska smotra* između tradicije i vizije«. Također je u izradi i bibliografija *Bogoslovske smotre* koja će obuhvatiti posljednjih trideset godina izlaženja časopisa (1980. – 2010.). U posljednjem tridesetogodišnjem razdoblju *Bogoslovsku smotru* uređivali su: dr. Adalbert Rebić (1978. – 1994.), dr. Stjepan Kušar (1995. – 2000.), dr. Tomislav Zdenko Tenšek (2001. – 2007.) te urednik dr. Željko Tanjić (2007. – 2011.).

Digitalizacijom *Bogoslovske smotre* započelo se 2007. godine. Sva je digitalizirana građa pohranjena na četiri DVD-a. Ciljevi digitalizacije časopisa bili su ponajprije zaštita i očuvanje toga dugogodišnjeg časopisa, zatim obilježavanje proslave njegove 100. obljetnice postojanja, te pokazivanje spremnosti i otvorenosti prema budućnosti, tj. novim oblicima komuniciranja. U prvo se vrijeme digitalizirani sadržaj časopisa koristio samo u radu Knjižnice Katoličkoga bogoslovnog fakulteta, a danas je pomoću *weba* dostupan i udaljenim korisnicima. Budući da je napredak tehnologije i razvoj telekomunikacija iznimno važan i za teologiju, uredništvo *Bogoslovske smotre* bilo je spremno za ovaj izazov.

Godine 2008. pristupilo se unosu časopisa na Hrčak, Portal hrvatskih znanstvenih časopisa. Unos je trajao nepune dvije godine. Od siječnja 2010. godine na Hrčku su dostupna sva godišta *Bogoslovske smotre*, od njezina prvog broja do danas. Ujedno je to i jedan među prvim hrvatskim znanstvenim časopisima, usuđujem se reći i jedini hrvatski znanstveni časopis s tako dugom tradicijom, koji je u cijelosti dostupan hrvatskoj akademskoj zajednici, ali i cijelom svijetu.